

Motion om tidskrav för friskolor

Kristdemokraterna anser att friskolor är en viktig och omistlig del av det svenska skolväsendet. Elever ska kunna välja skola, oberoende av huvudman, och fristående huvudmän ska vara likställda offentliga när det gäller ekonomiskt stöd och förutsättningar att bedriva verksamheten.

Tyvärr ifrågasätts friskolor av socialister som inte anser att några andra än det offentliga ska kunna bedriva skolverksamhet. Ofta målas "vinster i välfärden" upp som huvudproblemet för att fristående utförare ska bedriva verksamhet. Men om det inte finns någon konkurrens och mångfald när det gäller utförare riskerar vi i stället att få omfattande förluster i välfärden – ineffektiv användning av skattemedel och sämre resultat än vad vi har idag.

För att öka legitimiteten för friskolor behöver dock en del faktorer i systemet ses över, vilket nu också vår regering arbetar med. Det är bättre att friskolevänner förbättrar systemet än att de som vill få bort det gör förändringar.

En sak som behöver förändras är tiden som en skola kan stängas på. Om skolor hastigt stängs, exempelvis på grund av en konkurs eller på grund av att ägarna inte vill driva den längre kan skapa stora olägenheter både för elever och för kommuner som plötsligt kan behöva ta emot många elever.

I Uppsala försattes Doctrinagymnasiet i konkurs precis innan höstterminsstarten 2009 vilket kastade de 116 eleverna ut i en oviss situation. Hösten 2024 såldes lades Kajan friskola ner av friskolekoncernen Apprendere skolor inför en försäljning av hela deras verksamhet, beskedet till elever och föräldrar kom bara cirka sex veckor innan terminsslutet. Sedan finns det naturligtvis situationer där det är önskvärt att skolor stänger snabbt, exempelvis när skolinspektionen drog in tillståndet för Imamskolan i Uppsala inför vårterminen 2023, men där hade elever och vårdnadshavare fått en förvarning på åtminstone ett halvår.

Problemet är när besked om nedläggning kommer så plötsligt. Särskilt i fallet Kajan friskola, som hade riktat in sig på elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar blev processen alldeles särskilt påfrestande då det var särskilt skyddsvärda elever och familjer som drabbades. Kommunen har försökt lösa situationen genom att ge elever möjlighet att hålla ihop gruppvis på andra skolor, och även andra fristående skolor har erbjudit sig att ta över verksamheten, dock utan framgång då beslutet från Apprendere skolor redan var fattat.

När trafikverket handlar upp entreprenörer att exempelvis utföra anläggning av järnvägar och vägar så lägger man in klausuler om försäkringslösningar och liknande för att förmildra effekterna vid exempelvis en konkurs eller andra omständigheter som gör att entreprenören

måste avbryta arbetet. Sådana arrangemang skulle kunna vara möjliga även för skolor! Man kan kräva att det måste finnas en försäkring att kunna fortsätta verksamheten en termin innan eleverna måste byta skola och / eller krav på att man måste meddela minst en termin innan om man har för avsikt att lägga ner verksamheten som fristående huvudman. Dessa krav kan för all del vara applicerbara även på kommunala huvudmän, men där brukar inte finnas en avsikt att lägga ner verksamheter utan elever och vårdnadshavare är förvarnade eller utan att det finns en plan för vart eleverna kan ta vägen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi

Att Rikstinget beslutar ge partistyrelsen i uppdrag att verka för regler för friskoleverksamhet som hindrar plötsliga skolstängningar i form av exempelvis nedläggning, konkurs eller försäljning. Det bör finnas en respit på åtminstone en termin för att elever och föräldrar / vårdnadshavare ska ges tid att hitta en ny skolplats.

Jonas Segersam (KD)

Uppsala 2025-02-03